

Cultura, autonomia i conflicte institucional

Published by [Interacció](#) [1] on 23/06/2014 - 11:12 | Last modification: 12/05/2026 - 15:38

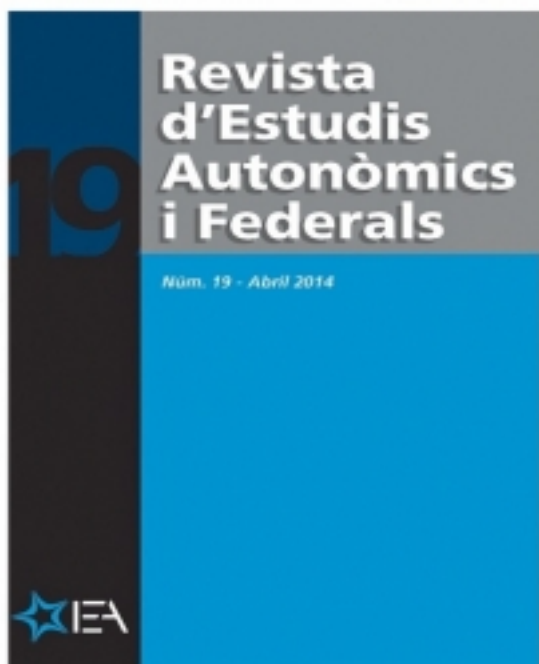
L'article de Joaquim Rius i Mariano Martín Zamorano planteja una pregunta que travessa tota la política cultural espanyola de les darreres dècades: fins a quin punt l'Estat de les autonomies ha construït realment un model quasi federal en cultura? La resposta que proposa el text és menys optimista del que sovint s'ha assumit. Tot i l'enorme desplegament de competències culturals autonòmiques després de la Transició, els autors detecten un procés creixent de recentralització política i simbòlica per part de l'Estat.

L'article és especialment rellevant perquè no es limita a descriure un repartiment competencial. El que analitza és un sistema de relacions, tensions i legitimitats en disputa. La política cultural apareix aquí com un espai de construcció nacional, tant per part de les comunitats autònomes com per part de l'Estat central. Aquesta idea és important perquè qüestiona una lectura molt estesa segons la qual només les autonomies històriques utilitzen la cultura amb objectius identitaris. El text sosté que també l'Administració General de l'Estat desenvolupa estratègies de construcció simbòlica i recentralització cultural.

Els autors remarquen que el desplegament autonòmic va convertir els governs autonòmics i locals en actors principals de la política cultural, tant pel seu pes pressupostari com per la seva proximitat als sistemes creatius. Però aquesta descentralització no ha anat acompanyada d'un model estable de cooperació institucional. El Ministeri de Cultura és descrit com un actor amb dificultats històriques de coordinació, legitimitat i lideratge, especialment en la relació amb Catalunya.

El cas català ocupa el centre de l'anàlisi. Els autors mostren com la Generalitat ha intentat construir un sistema cultural propi, amb capacitat d'articular polítiques lingüístiques, patrimonials i de promoció cultural. Aquesta voluntat topa sovint amb interpretacions expansives de les competències estatals i amb una dinàmica de cooperació limitada. El conflicte no és només jurídic o administratiu. És també una disputa sobre qui defineix el marc cultural legítim i qui coordina el sistema.

El text visibilitza tensions actuals sobre governança multinivell, centralització competencial i paper de la cultura en els projectes polítics contemporanis. També perquè recorda una qüestió sovint oblidada en els debats municipals: les polítiques culturals locals no operen en el buit. Formen part d'una arquitectura institucional més ampla, travessada per equilibris de poder, conflictes territorials i diferents maneres d'entendre què és un sistema cultural.

El sistema cultural espanyol combina descentralització operativa amb mecanismes institucionals que reforcen la capacitat recentralitzadora de l'Estat.

Referència

Rius, J., i Martín Zamorano, M. (2014). ¿Es España un Estado casi-federal en política cultural? Articulación y conflicto entre la política cultural del Estado central y la del Gobierno de Cataluña. *Revista d'Estudis Autonòmics i Federals*, (19), 274–309

[Text complet \(pdf\)](#) [2]

Categories: Publicacions acadèmiques

Categories: Recursos i publicacions

Tags: polítiques culturals

Tags: governança cultural

Tags: desenvolupament territorial

Tags: valor públic de la cultura

- [3]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/blogs/2014/federalisme>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] <https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/e140122.pdf>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/5124>

